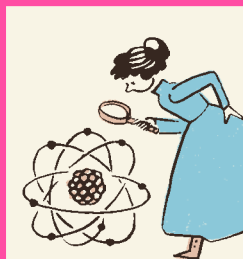

ODKRYWCY ODBUDOWANEJ WARSZAWY

Spacer śladami odbudowy miasta

GRUPA sieć instytucji
staromiejских
STARÓWKA

1**MUZEUM MARII
SKŁODOWSKIEJ-CURIE****2****DOM SPOTKAŃ Z HISTORIĄ****3a****MUZEUM KARYKATURY –
LENGRENÓWKA****3b****MUZEUM KARYKATURY –
im. ERYKA LIPIŃSKIEGO****4****CENTRUM INTERPRETACJI
ZABYTKU****5****SIEDZIBA GŁÓWNA
MUZEUM WARSZAWY****6****MUZEUM FARMACJI**

Przed tobą znajduje się mapa muzeów Starego Miasta i okolic. Wybierz się na spacer śladami powojennej odbudowy i spróbuj rozwiązać zadania. Sprawdź swoją wiedzę o Warszawie – spróbuj policzyć na ile pytań udało ci się poprawnie odpowiedzieć.

UL. FRETA 16

MUZEUM MARII SKŁODOWSKIEJ-CURIE

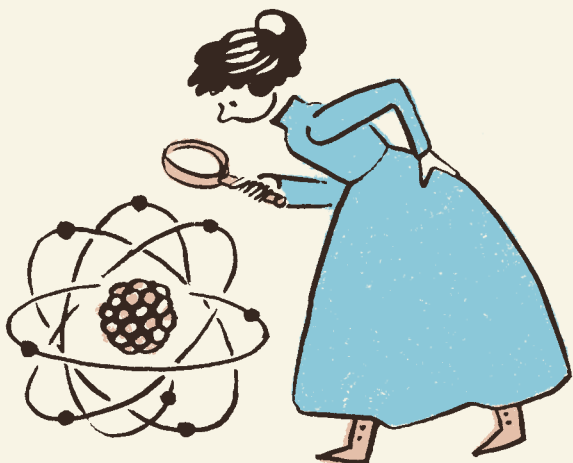
Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie przy ul. Freta 16 w Warszawie powstało w 1967 r. w XVIII-wiecznej kamienicy – w miejscu, gdzie sto lat wcześniej przyszła na świat dwukrotna laureatka Nagrody Nobla. Muzeum gromadzi i prezentuje pamiątki związane z uczoną i jej rodziną, organizuje wystawy czasowe, wykłady, spotkania autorskie i wydarzenia artystyczne, a także prowadzi działalność edukacyjną oraz wydawniczą.

Kamienica przy Freta 16 na Nowym Mieście powstała w XVIII wieku. Budynek pełnił różne funkcje. Mieściła się tutaj prywatna szkoła dla dziewcząt, zakład fotograficzny, wytwórnia szczotek i pędzli, a obecnie?

--	--	--	--	--	--

W 1919 r. na parterze budynku Adolf Gąsecki otworzył aptekę. Farmaceuta zasłynął jako twórca popularnego leku przeciwbólowego, *Migreno-Nervosinu*, który był powszechnie znany pod całkiem inną nazwą, nawiązującą do ptaka widniejącego na jego opakowaniu. Co to za ptak? Odpowiedzi szukaj w pobliskim Muzeum Farmacji przy ul. Piwnej 31/33.

Odszukaj tablicę wmurowaną we frontową ścianę muzeum. Wpisz rok, w którym urodziła się najśłynniejsza mieszkanka tej kamienicy oraz nazwy odkrytych przez nią pierwiastków.

--	--	--	--

ROK

--	--	--	--	--

PIERWIASTEK 1

--	--	--

PIERWIASTEK 2

Tablicę wmurowano w ścianę budynku w 1932 r. Przetrwała ona zarówno katastrofę budowlaną z 1935 roku, jak i bombardowanie w trakcie Powstania Warszawskiego! Na wystawie, w sekcji WARSZAWIANKA, możesz zobaczyć fotografie przedstawiające zrujnowaną kamienicę. Budynek odbudowano w latach 1951–1954.

Na wystawie, w sekcji WARSZAWIANKA, znajduje się kopia księgi metrykalnej. Spróbuj odczytać, jak brzmiało drugie imię Marii, które otrzymała po swojej babci.

--	--	--	--	--	--	--

A czy Ty masz drugie imię? Czy imię/imiona, które nosisz, zostały Ci nadane po którymś z członków Twojej rodziny? A może po kimś sławnym?

Maria Skłodowska-Curie większość życia spędziła we Francji, jednak nigdy nie zapomniała o swojej ojczyźnie. Bardzo chciała, żeby z właściwości leczniczych odkrytego przez nią pierwiastka – radu – mogli korzystać także polscy pacjenci. Znajdź na wystawie sekcję POLKA. Przypatrz się czarno-białemu zdjęciu przedstawiającemu duży budynek i uzupełnij słowa Marii: „Mojem najgorętszym życzeniem jest powstanie Instytutu _____ w Warszawie”.

Nowoczesna instytucja badawczo-lecznicza została otwarta w 1932 r. przy ul. Wawelskiej w Warszawie. Było to możliwe dzięki funduszom pochodzącym ze sprzedaży znaczków, pocztówek i książek (tzw. cegiełek). Kilka z nich możesz zobaczyć na wystawie. W pierwszych dniach Powstania Warszawskiego Instytut został podpalony. Odbudowano go po wojnie i już w 1946 r. wznowiono leczenie pacjentów radem.

Przejdź do pomnika Marii Skłodowskiej-Curie stojącego na skarpie wiślanej przy ul. Kościelnej. Przyjrzyj mu się dokładnie. Co uczona trzyma w ręku? Zrób sobie zdjęcie z pomnikiem.

Blisko pomnika znajduje się jeden z najstarszych kościołów w Warszawie – kościół Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny. Wybudowano go w XV wieku w stylu gotyckim. To tutaj Maria Skłodowska została ochrzczona.

UL. KAROWA 20

DOM SPOTKAŃ Z HISTORIĄ

Dom Spotkań z Historią (DSH) przy ul. Karowej 20 to znana warszawska instytucja kultury. Od 2006 r. jest miejscem dialogu i refleksji nad historią, łącząc działalność wystawienniczą, edukacyjną, filmową i wydawniczą. DSH mieści się w modernistycznej kamienicy zbudowanej w latach 1932-1933 dla Banku Cukrownictwa. Budynek niemal bez zniszczeń przetrwał II wojnę światową. Zachowały się m.in. skarbiec i pancerne drzwi sejfu, w których obecnie odbywają się wydarzenia edukacyjne.

Znajdź na wystawie zdjęcie piesoczątka i narysuj tutaj jego podobiznę lub to, jak go sobie wyobrażasz.

Poszukaj najstarszej fotografii przedstawiającej dwie dziewczynki i napisz, z którego wieku pochodzi:

--	--	--

Spróbuj odnaleźć fotografię zwierzątka, które występuje tylko w zimnych wodach Oceanu Arktycznego, ale potrafi przeżyć nawet w próżni kosmicznej i w gotującej się wodzie – niesporczaka. Odpowiedz na pytanie: Jakiej długości jest jego ciało?

A. 1 cm B. 1 km C. 1 mm D. 10 m

Na wystawie znajduje się różowa gablota, a w niej czarno-biały negatyw przedstawiający portret rodziny przy stole. Negatywy, z których wywoływano fotografie, powstawały na specjalnych płytkach. Podaj nazwę materiału, z którego wykonywano te płytki.

--	--	--	--	--

Zatrzymaj się przed fotografią Księżyca na naszej wystawie. Jak nazywał się statek kosmiczny, który w 1969 r. wylądował na Księżycu?

--	--	--	--	--	--

--	--

MUZEUM KARYKATURY

UL. BRZozowa 6/8A

Lengrenówka (3a), położona na warszawskiej Starówce, to przestrzeń edukacyjno-artystyczna Muzeum Karykatury, mieszcząca się w dawnej pracowni i mieszkaniu rysownika Zbigniewa Lengrena. Obecnie jest miejscem warsztatów dla dzieci i młodzieży oraz pracy twórczej artystów.

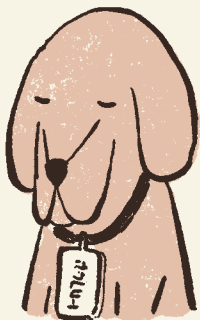
UL. KOZIA 11

Muzeum Karykatury im. Eryka Lipińskiego (3b) zajmuje się dokumentowaniem, gromadzeniem i ekspozycją polskich i zagranicznych grafik artystycznych, malarstwa i fotografii o tematyce satyrycznej. Od kilku lat organizuje również wystawy związane z komiksami.

Lengrenówka – pracownia Muzeum Karykatury – mieści się przy ul. Brzozowej 6/8a, w małym, białym budynku obok schodów przy Gnojeń Górze. Ile stopni trzeba pokonać, aby dotrzeć do Lengrenówki?

A. 25 B. 33 C. 40

Mieszkający niegdyś w Lengrenówce Zbigniew Lengren stworzył postać profesora Filutka. Jak nazywał się jego pies?

--	--	--	--	--

Częścią jakiego budynku zburzonego w czasie II wojny światowej jest Lengrenówka? Wstaw właściwe słowo i uzupełnij nazwę.

DRUKARNIA POCZTOWEJ

--	--	--	--

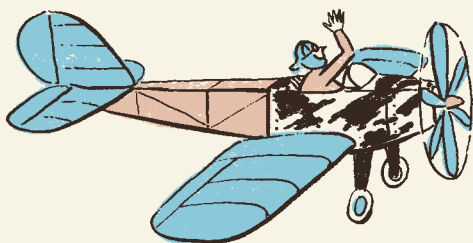
OSZCZĘDNOŚCI

PRZY UL. BUGAJ 5

Jak nazywał się chłopiec z książeczek Bohdana Butenki, który nosił pasiastą czapeczkę z pomponem? Jego podobizny znajdziesz w różnych miejscach w Muzeum Karykatury.

--	--	--	--	--	--	--

Jak nazywa się pojazd latający używany przez bohaterów komiksu Bogusława Polcha, który możesz zobaczyć na wystawie w Muzeum Karykatury? Pytanie o taki pojazd pojawia się również na karcie zadań Domu Spotkań z Historią.

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

UL. BRZozowa 11/13

CENTRUM INTERPRETACJI ZABYTku

Centrum Interpretacji Zabytku to wystawa w całości poświęcona dziejom zniszczenia Starego Miasta w Warszawie i wielkiej akcji jego odbudowy. Podążając ścieżką zwiedzania, wejdź najpierw do Sali Zniszczeń.

ODKRYWCY ODBUDOWANEJ WARSZAWY

SALA ZNISZCZEŃ

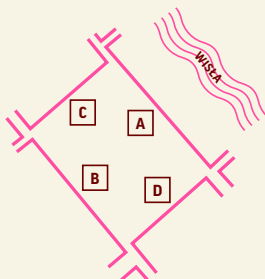
Na środku sali, pod szklaną podłogą, widać makietę Starego Miasta z zaznaczonymi budynkami, które zostały i nie zostały odbudowane po wojnie. Przyjrzyj się jej i odpowiedz, jakim kolorem zaznaczono nieodbudowane budynki:

A. szarym B. czerwonym C. niebieskim

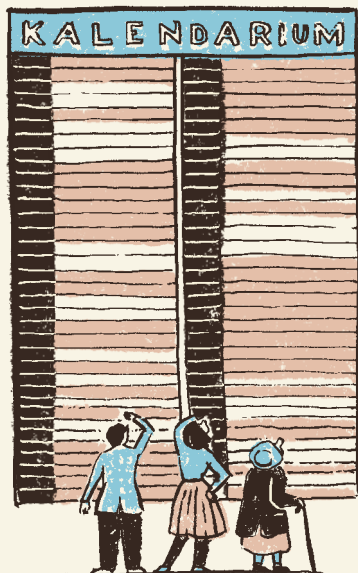

Która strona Rynku Starego Miasta była najbardziej zniszczona?

- A. Strona Barssa
- B. Strona Kołłątaja
- C. Strona Dekerta
- D. Strona Zakrzewskiego

Wejdź po schodach na pierwsze piętro, do Sali Odbudowy. Poznasz tam historię odbudowy Starego Miasta ze zniszczeń wojennych.

Na ekranach multimedialnych znajdziesz wiele informacji dotyczących odbudowy Starego Miasta. Jest też kalendarium. Znajdź w nim informację, w którym roku powołano Biuro Odbudowy Stolicy. Rok wpisz poniżej:

--	--	--	--

Po wyjściu z CIZ skieruj się w prawo, w stronę Rynku Starego Miasta. Przejdziesz klimatyczną ul. Celną, która niegdyś prowadziła od Rynku do murów miejskich i Furty Gnojenej. Dobrze się rozejrzyj – nisko, tuż nad chodnikiem, sprytny rzeźbiarz, autor rekonstrukcji rzeźbiarskich w tej okolicy, ukrył wśród gładów przyziemia tabliczkę ze swoim nazwiskiem, upamiętniającą odbudowę kamienicy. Jak się nazywał?

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

RYNEK STAREGO MIASTA 42

SIEDZIBA GŁÓWNA MUZEUM WARSZAWY

Wystawa stała Muzeum Warszawy przedstawia dzieje miasta od momentu jego powstania w początkach XIV wieku aż po czasy współczesne. Tu także zachowało się bardzo dużo świadectw zniszczenia i odbudowy Warszawy. Znajdź kilka z nich.

ODKRYWCY ODBUDOWANEJ WARSZAWY

**SIEŃ KAMIENICY RYNEK STAREGO MIASTA 40
(PRZY KAWIARNI)**

Podczas prac konserwatorskich prowadzonych w ramach odbudowy Starówki odkryto wiele detali przez setki lat ukrytych pod warstwami tynku. Część z nich zabezpieczono i możemy je obecnie oglądać, inne uległy zniszczeniu. W sieni kamienicy pod nr 40 możemy podziwiać malowidło przedstawiające Madonnę z Dzieciątkiem. Znajdź tablicę z historią malowidła i zaznacz prawidłową odpowiedź. Madonna z Dzieciątkiem powstała:

- A. w średniowieczu, w tym samym miejscu, w którym można ją dzisiaj oglądać.
- B. w średniowieczu, ale przeniesiono ją tutaj z innego budynku, gdzie nie mogła być prezentowana.
- C. współcześnie i ma przypominać o wszystkich malowidłach, które nie przetrwały.

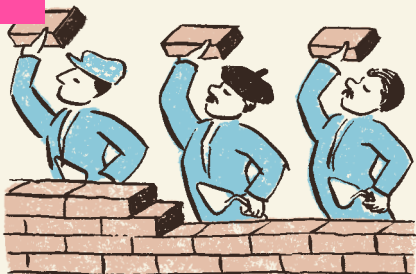

GABINET DETALI ARCHITEKTONICZNYCH
PARTER KAMIENICY RYNEK STAREGO MIASTA 36

W Gabinetcie Detali znajdują się rzeźby ze zniszczonych podczas licznych wojen budynków warszawskich. Ponad 350 lat temu Warszawa zmagiała się z najazdem Szwedów. Pamiątką po tym wydarzeniu jest stojąca na postumencie rzeźba delfina. Przeczytaj jej historię spisaną na tabliczce i wpisz nazwę wydarzenia historycznego, z którym ma ona związek:

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

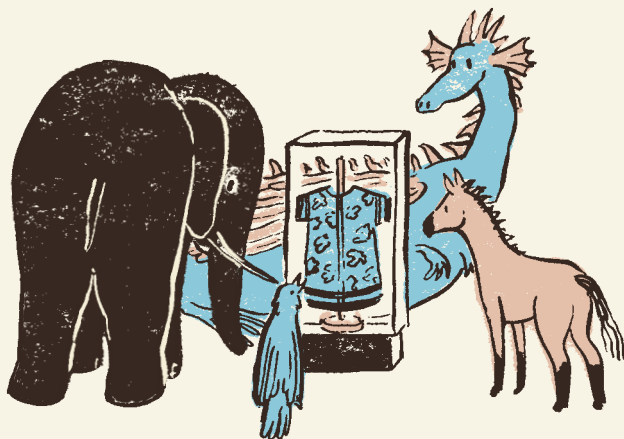

GABINET WIDOKÓW WARSZAWY

I PIĘTRO, KAMIENICA RYNEK STAREGO MIASTA 36

Wśród zgromadzonych w gabinecie widoków Warszawy jest jeden szczególny, przedstawiający trud odbudowy miasta po wojnie. Trzech murarzy stawia mur kamienicy. Zwróć uwagę na to, jak zostali namalowani – wyglądają jak herosi, bohaterowie odbudowy. Na jednej z cegieł nowo powstałego muru można dostrzec sygnaturę autora obrazu. Co ciekawe, ten sam artysta zaprojektował grafiki zdobiące siedem stacji drugiej linii warszawskiego metra. Znajdź jego nazwisko i wpisz je poniżej:

--	--	--	--	--	--

GABINET UBIORÓW

I PIĘTRO, KAMIENICA RYNEK STAREGO MIASTA 34

Podczas prac rekonstrukcyjnych dochodziło czasami do zaskakujących odkryć! Tak było przy odbudowie katedry Św. Jana: znaleziono wówczas kryptę ostatnich książąt mazowieckich, a w niej fragment stroju, który można dzisiaj zobaczyć w Gabinecie Ubiorów. Jakie zwierzę jest na nim wyhaftowane?

A. Smok B. Osioł C. Orzeł D. Słoń

PIWNA 31/33

MUZEUM FARMACJI

Warszawskie Muzeum Farmacji im. magistry Antoniny Leśniewskiej jest częścią Muzeum Warszawy. Na wystawie zrekonstruowano wnętrze stuletniej apteki. Po przekroczeniu progu muzeum przenosimy się w czasie i odkrywamy tajniki dawnej sztuki aptekarskiej. Oferta muzealna obejmuje oprowadzanie z przewodnikiem, spacer, warsztaty i realizowane w roku szkolnym lekcje muzealne. Serdecznie zapraszamy!

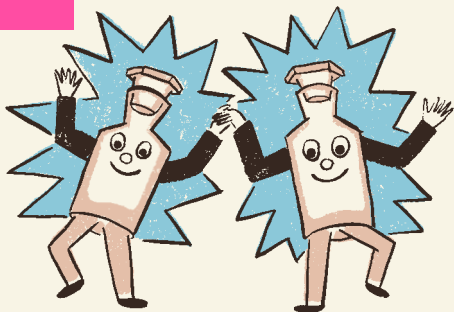
ODKRYWCY ODBUDOWANEJ WARSZAWY

Zanim wejdiesz do Muzeum Farmacji, spójrz w górę. Nad wejściem znajduje się unikatowy szyld (tzw. szyld semaforowy). Widnieje na nim warszawska syrenka oraz zwierzę od wieków kojarzone z medycyną i farmacją. Co to za zwierzę?

Szyld naszego muzeum to jeden z licznych semaforów, które powstały w ramach powojennej aranżacji plastycznej Starego Miasta. Co ciekawe, postać smukłej syreny początkowo zdobiła wejście do salonu Spółdzielni Usług Kosmetycznych „IZIS”. Dziś w tym miejscu znajduje się Muzeum Farmacji – oddział Muzeum Warszawy i dlatego zamiast lusterka syrenka trzyma w ręce aptekarską „maskotkę”.

Kiedyś dużą popularnością cieszyły się produkty ze szkła uranowego. Uranowe słoje apteczne w Muzeum Farmacji przyciągają uwagę swoją intensywną, żółtozieloną barwą. Mają też inną ciekawą cechę: w specjalnym świetle pięknie świecą (zjawisko to nazywamy fluorescencją). Znajdź gablotkę z dwoma słoiczkami ze szkła uranowego, podświetloną lampkami ultrafioletowymi. Zamiast słowa „ultrafiolet” można też użyć skrótu:

Uran jest pierwiastkiem promieniotwórczym. Co to znaczy? O zjawisku promieniotwórczości dowiesz się więcej w Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie, znajdującym się nieopodal. Tam też poznasz nazwę stosowanej do dziś metody leczenia chorób, którą zapoczątkowały odkrycia naszej rodaczki.

W Muzeum Farmacji znajduje się ogromny brązowy zbiornik na płyn, który na co dzień wykorzystywano do produkcji leków i kosmetyków. Napisz, ile litrów płynu mogło się w nim zmieścić. Podpowiedź znajdziesz na ścianie zbiornika :)

--	--	--

W dawnych aptekach znajdowały się specjalnie urządzenia do ściskania korków. Korkami szczelnie zamykano buteleczki z płynnymi lekarstwami. Dzięki temu gotowy lek można było bezpiecznie zabrać do domu. W Muzeum Farmacji ściskacz do korków ma formę zwierzęcia.

--	--	--	--	--	--	--	--

Produktami, które dawniej przyciągały klientów do aptek, były, poza lekami, rozmaite wody lecznicze. Sprowadzano je ze specjalnych ujęć, a także... wytwarzano na miejscu (tzw. „wody mineralne sztuczne”). W naszym muzeum znajdziesz butelki kamionkowe, w których sprzedawano wodę, oraz kolorowe kubeczki z malowniczych uzdrowisk. Takie kubki nazywano „pijałkami”. Przyjrzyj się uważnie umieszczonym na nich ilustracjom. Na jednej z nich znajduje się pewna postać znana z bajek. Jaka?

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

KARTA ODPOWIEDZI

Tutaj znajdziesz poprawne rozwiązania zadań.
Nie zaglądać do nich za szybko!

1

MUZEUM MARII
SKŁODOWSKIEJ-CURIE

1-A	MUZEUM
1-B	1867, POLON, RAD
1-C	SALOMEA
1-D	RADOWEGO

2

DOM SPOTKAŃ Z HISTORIĄ

2-B	XIX WIEK
2-C	C. 1 mm
2-D	SZKŁO
2-E	APOLLO 11

3

MUZEUM KARYKATURY

3-A	B. 33
3-B	FILUŚ
3-C	KASY
3-D	GAPISZON
3-E	STATEK KOSMICZNY

4

CENTRUM INTERPRETACJI
ZABYTKU

4-A	SZARYM
4-B	A. STRONA BARSSA
4-C	1945
4-D	ZACHEUSZ PYPEĆ

5

SIEDZIBA GŁÓWNA
MUZEUM WARSZAWY

5-A	B. ŚREDNIOWIECZNA
5-B	POTOP SZWEDZKI
5-C	FANGOR
5-D	C. ORŁA

6

MUZEUM FARMACJI

6-A	WĄŻ
6-B	UV
6-C	500
6-D	KROKODYL
6-E	KRASNOLUDEK

Odkrywczy Odbudowanej Warszawy to angażująca gra, która łączy muzea i instytucje kultury na Starym Mieście i w okolicy. Uczestnicy wyruszają na spacer śladami powojennej odbudowy Warszawy, rozwiązując ciekawe zadania związane z wystawami, zdjęciami i budynkami odwiedzanych muzeów. Wystarczy pobrać karty zadań – dostępne online lub w instytucjach przy kasach – i rozpocząć przygodę w wybranym przez siebie momencie. To świetna propozycja dla rodzin i miłośników historii!

ILUSTRACJE: Robert Czajka

TEKSTY: Zuzanna Berus, Sebastian Gawęda, Aleksandra Grabowska, Aleksandra Kresowska, Marek Łuszczuk, Karolina Pardej, Aleksandra Wysocka

KOORDYNACJA GRY: Marek Łuszczuk

KOORDYNACJA 72. URODZIN STARÓWKI: Julia Kern-Protassewicz, Ida Skrzyszewska
Projekt jest częścią obchodów 80. rocznicy rozpoczęcia odbudowy i 72. Urodzin Starówki.
Warszawa 2025

Koordinacja

Partnerzy

MUZEUM
KARYKATURY

Muzeum
Marii Skłodowskiej-Curie
w Warszawie

Warszawa

80.
ROZCZYNICA
ROZPOCZĘCIA
ODBUDOWY
WARSZAWY

Partner Edukacji Muzeum Warszawy